

[Statsministeren.]

strækning der kommer noget ud af det, ej heller hvordan Prisforholdene vil ligge med de Varer, der udgraves. F. Eks. har den danske Stat en Kryolitmine i Grønland, og det har været højst vekslende, hvad den har kunnet bringe af Udbytte og er det fremdeles — saa ligefrem at fastsætte Afgiften i Loven, saadan som jeg forstod, at det ærede Medlem vilde have, kan jeg vanskeligt tænke mig Muligheden af, endnu mindre naturligvis, naar det ærede Medlem hævdede det Synspunkt, at man skulde overlade det mest mulige til Ejers Udnyttelse.

Saa vidt jeg forstod, mente det ærede Medlem i det hele taget, at den foreslaaede Lovgivning stred mod Retfærdighedsfølelsen, i hvert Fald paa det Punkt, at man ved Ekspropriation kunde fratage en Mand hans Ejendom uden at tage Hensyn til, at Manden selv havde Lyst til at blive Bevilingshaver. Jeg ved ikke, hvorfor det skulde ske. Det maatte da være en ejendommelig Administration, der vilde træffe den Afgørelse, at Manden paa Stedet ikke maatte blive Bevillingshaver eller Medbevillingshaver, hvis han søgte derom, det forstaar jeg ikke. Men noget andet er, at hvis Folk udefra anvender en kvart Million Kroner paa en Boring — og saadan noget er Smaa penge i det, der her er Tale om; det er jo kæmpemæssige Summer, de Boringer, der her er Tale om, vil komme til at udkræve —, saa vilde det dog være lidet rimeligt, hvis man, hvis denne Boring gav et Resultat, sagde til disse Folk: Nu kan I stikke af, for nu skal Søren Pedersen selv udnytte den Kilde, du har opdaget dernede. Saadan kan man ikke sige. Det vilde dog ogsaa stride mod en vis Retfærdighed, saa vidt jeg kan skønne.

Men naturligvis, jeg kan intet have imod, at man foretager en Udvalgsbehandling for at undersøge, om det er nødvendigt og rimeligt at gaa videre. Jeg kan godt slutte mig til, hvad det ærede Medlem Hr. Pürschel sagde, at det var muligt, at man ved at nævne i Loven visse Ting, som nu er nævnt i Bemærkningerne, kunde berolige til visse Sider. Det kan jeg ikke have noget imod; men jeg tror, at vi her bevæger os paa et Omraade, som er saa ukendt, at det er noget van-

skeligt at fastslaa i Loven, hvilke Værdier der kan blive Tale om og i det hele de forskellige Ting, som her har været nævnt. Det er vanskeligere end at sige det i Bemærkningerne, hvor det jo ogsaa er vejledende; men vi kan meget vel overveje dette nærmere og eventuelt finde Omraader, hvor vi maatte kunne mødes.

Hovedsagen er unægteligt det Princip, der er nedlagt i Loven, og som jeg forstod, at det ærede Medlem Hr. Carlsen-Skiødt for sin Del var meget betænkelig ved. Og paa det Punkt kan der naturligvis ikke ret vel tænkes nogen Overensstemmelse. Hvis han mener, at den, der har erhvervet et Husmandssted med det Formaal at drive Svineavl og Kornproduktion, hvis der blev foretaget en Boring, skulde være Ejer af Værdier, der fandtes 4000 Meter eller saadan noget nede i Jorden — det er jo saadanne Boringer, der skal til, for overhovedet at finde Værdierne frem, ikke som nævnt en halvt Hundrede Meter —, saa forekommer det mig unægteligt, at man er langt ude med sit private Ejendomsbegreb.

Det ærede Medlem Hr. Carlsen-Skiødt anvendte i det hele taget forskellige Betragtninger i Modsætning til Staten og fastslog paa ny, saadan som jeg for øvrigt har hørt det før, at Statsdrift er det dyreste, der eksisterer, og derfor skulde man vogte sig for det. Jeg ved ikke, i hvilken Lærebog det staar, det kan ikke være i en almindelig anerkendt Lærebog, at den Sætning om Statsdrift som det dyreste findes. Jeg kender da Privatbaner, som ogsaa har givet Underskud; er det undgaaet det ærede Medlems Opmærksomhed? Og jeg kender Privatbanker, som har givet Underskud, f. Eks. Landmandsbanken; er dette undgaaet det ærede Medlems Opmærksomhed? Det var ikke som Statsbank, den havde det Uheld, den havde. Saa jeg tror ikke, man som almindelig Regel kan fastslaa, at Statsdrift er den dyreste Drift og al anden Drift fortræffelig.

Og navnlig paa det Omraade, som vi her bevæger os paa, er der vel ingen Grund til at tro, at Statsdriften hverken skulde blive dyrest eller daarligst. I Forhold til, hvad der præsteres, er jeg tilbøjelig til at mene, at Statsdrift er den bil-